

EARLY MUSIC FESTIVAL

TALLINN

feat. **REVAL**

VARAJASE MUUSIKA FESTIVAL

19.-28.11.2021

facebook.com/tallinfeatreval tallinfeatreval.eu

Selles, et Tallinna parim osa on UNESCO maailmapärandisse kuuluv vanalinn, ei kahtle keegi. Arhitektuuriajaloolased ja kinnisvaramaaklerid, tallinlased ja nende külalised, isegi opositsioon ja koalitsioon – kogu rahvas on ühel meelel. Tallinna värske UNESCO muusikalinna tiitel on austav, kuid ka kohustav. Kuidas siis ikkagi on muusikaga, sellisega, mis inimesi ühendaks ja harmoneeruks meie suurepärase vanalinna kammersaalidega? Stuudio Cantores Vagantes muusikud on seda uurinud enam kui kolm aastakümnet ja me arvame vastust teadvat.

Kui võrrelda muusikat arhitektuuriga, siis ei ole säilinud noodid veel ehitised, vaid pigem majaplaan. „Maja“ tuleb muusikutele igal kontserdil uuesti üles ehitada. Vaja on uurida traditsioone ja kasutada õigeid ehitusmaterjale. Mitte plastikraamiga pakettaknad, vaid ikka puhutud klaas tinaraamis. Meile on selleks pillid, vanad traktaadid ja mõneti ehk isegi askees. Muidugi ühendab meid respektiivne suhtumine ajaloolisse esituspraktikasse, soov mängida ajastu pillide koopiatega, kuid ennekõike siiski isetu armastus selle hoomamatult rikka kultuuripärandi vastu.

Selleks, et meie kallid kuulajad leiaksid üles muusika, mis kuulub neile, on Cantores Vagantes kutsunud ellu varajase muusika festivali „Tallinn feat. Reval“. Koos meie paremikuga astuvad teie ette ka selle ilma vägevad. Tõsi, keerulised ajad jätavad jälgi, kuid kontserdid, nii meie oma saalides kui ka veebist jälgitavad, täidavad sama eesmärgi – kosutavad meie hingi ja aitavad sirutada käe valguse ja värskuse poole ja lähemale röömsale advendiajale.

Taavi-Mats Utt festivali
kunstiline juht

**IV varajase muusika festival Tallinn feat.
Reval 19.–28. november 2021**

19. novembril kell 18 Tartu Elleri kooli Tubina saalis

20. novembril kell 17 Tallinna Filharmoonia Mustpeade Maja Valges saalis

BACHI PÄRLID. ACTUS TRAGICUS

Bachi kantaadid BWV106, BWV82a ja Missa g-moll BWV235. Knud Nystedti „Immortal Bach“

Tallinna Barokkorkester, Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja solistid Maria Valdmaa, Yena Choi, Marianne Pärna, Martin Karu, Oliver Kuusik, Janari Jorro, Olari Viikholm dirigent **Tõnu Kaljuste**

21. novembril kell 18 Kadrioru lossis **TORMI JA TUNGI VAHEL**

Mozart, Haydn, C.Ph.E. Bach

Lembit Orgse – haamerklaver
keelpillikvartett koosseisus Meelis Orgse, Mari-Liis Uiibo, Johanna Vahermägi, Johanna Randvere

Koostöös Lossimuusika ja EMTAga

23. novembril kell 18 *online*-kontsert

SUURED HELILOOJAD JA NENDE KLAVERID

Haydn, Mozart, Schubert, Brahms

Viviana Sofronitsky – ajalooliste klaverite (Paul McNulty töökoda, Tšehhi) presentatsioon ja kontsert

24. novembril kell 19 Arvo Pärdi Keskuses

PÜHA CECILIA PÄEVA NOORTE VANAMUUSIKUTE GALAKONTSERT

26. novembril kell 18 *online*-kontsert

FELIX JA FANNY

Sõnadeta laulud Felix ja Fanny Mendelssohnilt

Olga Pashchenko – haamerklaver (Holland)

27. novembril kell 18 *online*-kontsert

MOZART JA HAYDN

Michael Borgstede – haamerklaver (Saksamaa)

28. novembril kell 18 Tallinna Filharmoonia Mustpeade Maja Valges saalis

GALAKONTSERT

Lembit Orgse, Reinut Tepp, Irina Zahharenkova, Ivo Sillamaa – haamerklaver

Suured heliloojad ja nende klaverid

Viviana Sofronitsky – haamerklaverid

Kontserdil on kasutusel järgmiste instrumentide koopiad:

J.A. Stein 1772

A. Walter 1792

C. Graf 1819

J. B. Streicher 1868

Klaverid on valminud Paul McNulty töökojas.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Fantaasia d-moll K.397

Joseph Haydn (1732-1809)

Fantaasia C-duur, Presto, Hob. XVII:4 (1789)

F. Schubert

Eksrompt B-duur Andante op posth 142 nr 3

Joseph Haydn

12 variatsiooni Es-duur Moderato Hob.XVII:3

Johannes Brahms (1797-1828)

Intermetso op 117 nr 2 B-duur *Andante non troppo e con molto espressione*

Viviana Sofronitsky on Vene ja Kanada juurtega pianist, kes on spetsialiseerunud klassikalise ja romantilise muusika esitamisele. Viviana alustas oma muusikaõpinguid kodus, käies oma isa, tunnustatud vene pianisti Vladimir Sofronitsky jälgedes. Pärast doktorikraadi saamist Moskva Konservatooriumis õppis ta varajast muusikat USA-s Oberlinis. 1999. aastal lõpetas Viviana Sofronitsky ajalooliste klaverite ja klavessiini erialadel Haagi Kuningliku Konservatooriumi Hollandis. Viviana Sofronitsky on pälvinud esimese koha konkursil *Bach Tage Berlin*, samuti ka peapreemia

Musica Antiqua konkursil MA Festivalil Brügges. Ta on esinenud kuulsatel festivalidel ja kontserdisaalides, sh *Wigmore Hallis* Londonis, *Printemps des Arts'is* Nantes'is, Leipzigi Bachi festivalil, *Flanders* festivalil, *Handelsbeurs'is* ja de *Bijloke'is* saalides Gentis, Oslo Kammermuusika festivalil, festivalidel *Tage Alte Musik Berlin* ja *Klang und Raum* Saksamaal, *Triphony Sumida* saalis Jaapanis jm. Viviana Sofronitsky juhendab meistriklasse, annab loenguid ja on rahvusvaheliste konkursside žürii liige ning on esinenud sageli nii Euroopa kui Ameerika raadio- ja telesaadetes. Ta on salvestanud plaadifirmadele *Avi*, *ETCetera* ja *Pro Musica Camerata* (kõik Mozarti kontserdid), samuti firmadele *Centaur*, *Suoni e colori*, *Globe* ja *Passacaille*. Tema viimaste salvestuste hulgas on kõik Mendelssohni teosed klaverile ja tšellole koos Sergei Istominiga ja Schuberti soolomuusika varasel romantilisel klaveril. Praegu käsilolev projekt sisaldab Chopini sooloteoste salvestamist helilooja lemmikpilli Pleyeli koopial ning Liszti muusikat viimase lemmikinstrumendil. www.sofronitsky.com

Johann Andreas Stein (1728–1792) oli Mozarti ajal üks tähtsamaid klaverimeistreid. 1777. aasta visiidil Augsburgi sõbrunes ta Steiniga ja kasutas tema klaverid kolmikkontserdi avalikul ettekandel 22. oktoobril, kus solistidena astusid üles Mozart, toomkiriku organist Demmler ja Stein. Mozarti oli vaimustatud pillide kvaliteedist ja kirjutas entusiastlikult neist oma isale.

Anton Waltherit (1752–1826) peeti omal ajal kõige kuulsamaks klaverimeistriks, kelle pillide kvaliteeti hindasid nii Mozart, kes ostis Walteri klaveri 1782. aastal, kui ka Beethoven, kes peaaegu jõudis tema pilli ostmiseni 1802. aastal. Haydn oli samuti Walteri pilli omanik. Mozarti poeg Carl on öelnud: “Kõige tähelepanuväärsem on tiibklaver, mida mu isa selgelt eelistas teistele pillidele sedavõrd, et ta mitte ainult ei soovinud, et see pill oleks kogu aeg tema tööruumis, vaid kasutas seda, ja mitte ühtki teist pilli, oma kõikidel kontsertidel...”.

Conrad Graf (1782 - 1851), kes aastast 1824 kandis tiitlit keiserliku õukonna klaverimeister, sündis Riedlingenis (Württemberg) ja tuli 1799. a. Viini tiserlina. Temast sai klaveriehitaja ning ta avas oma töökoja 1804. a. Õige pea peeti tema pille “suurimateks ja tuntuimateks nii Viinis kui kogu impeeriumis”. Graf mitte ainult ei varustanud instrumentidega kõiki keiserliku õukonna majapidamisi, vaid andis 1825. aastal klaveri ka Ludwig van Beethovenile. Chopin, Robert ja Clara Schumann, Liszt ja Mendelssohn pidasid Grafi klaveritest väga lugu.

Johann Baptiste Streicher põlvnes klaverimeistrite dünastiast, millel oli aastal 1870, mil Streicheri kompanii kinkis Brahmsile suure klaveri (seerianr. 6713, valmistatud 1868.a.), mida ta kasutas kogu ülejäänud elu, juba peaaegu sada aastat kuulsust.

Brahms kirjeldas oma suhet selle pilliga oma kirjas Clara Schumannile järgmiselt: “On üsna erinev kirjutada instrumendile, mille omadusi ja kõla on võimalik ainult oma peas ette kujutada, või instrumendile, mida tunned läbi ja lõhki, nii nagu mina tunnen seda klaverit. Sel puhul tean ma alati, mida ma kirjutun ja miks ma kirjutun üht- või teistmoodi”. Ühes teises kirjas soovib ta Claral osta Streicheri klaver. Kui Clara Schumann külastas koos oma lastega Johannes Brahmsi viimast korda 1896. aastal, kogunesid nad ümber Streicheri klaveri ja Clara mängis pisarate voolates tõenäoliselt Brahmsi värskelt loodud intermetsoid.

See konkreetne instrument on tolle klaverimeistrite dünastia kaunis näide. Tõuge teha Brahmsi lemmikpillist koopia tuli austraalia professorilt Neal Peres da Costalt, kes on Oxford Pressi poolt kirjastatud raamatu “*Off the Record: Performing Practices in Romantic Piano Playing*” autor. Projekti õnnestumisele aitasid palju kaasa Paul McNulty valduses olnud kaks

samast ajast pärit klaverit (op. 6747 ja 6932), mis olid hindamatuteks tehnilisteks allikateks iga üksiku detaili puhul pilli konstruktsioonis.

Sellel kontserdil kasutatavad instrumendid on valmistanud **Paul McNulty**, kes on tänapäeva hinnatuim klaverimeister. Tema klaverid, mis on modelleeritud klassikalise ja romantilise ajajärgu parimate pillide järgi, on originaalklaverite põhjaliku uurimistöö tulemus. Ta on teinud rohkem kui 280 haamerklaverit Silbermanni, Steini, Hofmanni, Fritzi, Grafi, Pleyeli, Boisselot’ ja Streicheri originaalide järgi. Neid instrumente on kasutatud paljudel salvestustel ja need on paljude väljapaistavate mängijate ning juhtivate muusikainstituutide omanduses, sh. Nikolaus Harnoncourt, Paul Badura-Skoda, Ronald Brautigam, Pariisi Ooper, *Klassik Stiftung Weimar*, Glyndebourne Festival ja Varssavi Chopini Instituut.

www.fortepiano.eu

